

ENCYKLOPEDIA MIAST *polskich*

ENCYKLOPEDIA
MIAST
polskich

ENCYKLOPEDIA MIAST *polskich*

Copyright © SBM Sp. z o.o., Warszawa 2015

© Copyright for the illustrations by SBM Sp. z o.o., Warszawa 2015

Tekst: Krzysztof Żywczak

Ilustracja na okładce i stronie tytułowej: Maciej Maćkowiak

Projekt okładki i strony tytułowej: Jolanta Ugorowska

Opracowanie graficzne, skład i przygotowanie do druku: Justyna Wiśniewska

Redakcja i korekta: Katarzyna Juszyńska, Elżbieta Wójcik

Wydanie I

Wydrukowano w Polsce

Wydawnictwo SBM Sp. z o.o.
ul. Sułkowskiego 2/2
01-602 Warszawa

 www.WYDAWNICTWO-SBM.pl

SPIS TREŚCI

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

WARSZAWA	8
PŁOCK	14
PUŁTUSK	15
SULEJÓWEK	16
SIERPC	17

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

SZCZECIN	18
KOSZALIN	22
KOŁOBRZEG	23
ŚWINOUJŚCIE	24
MIĘDZYZDROJE	25

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

GDAŃSK	26
GDYNIA	30
SOPOT	31
MALBORK	32
HEL	34

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

OLSZTYN	36
FROMBORK	40
KĘTRZYN	41
MRAĞOWO	42
GIŻYCKO	43

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

BIAŁYSTOK	44
SEJNY	48
AUGUSTÓW	49
DROHICZYN	50

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

GORZÓW WIELKOPOLSKI	52
ZIELONA GÓRA	56

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

POZNAŃ	58
GNIEZNO	62
KALISZ	64

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

BYDGOSZCZ	66
TORUŃ	70
KRUSZWICA	74
GOLUB-DOBRZYŃ	76

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

ŁÓDŹ	78
ŁĘCZYCA	82
PIOTRKÓW TRYBUNALSKI	84

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

WROCŁAW	86
WAŁBRZYCH	90
JELENIA GÓRA	92
SZKLARSKA PORĘBA	93
KARPACZ	94
ŚWIDNICA	95

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

OPOLE	96
BRZEG	100

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

KATOWICE	102
BIELSKO-BIAŁA	106
CZĘSTOCHOWA	107
ŻYWIEC	108
CHORZÓW	109
WISŁA	110
CIESZYN	111

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

KIELCE	112
SANDOMIERZ	116
OPATÓW	117

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

LUBLIN	118
PUŁAWY	122
KAZIMIERZ DOLNY	123
ZAMOŚĆ	124

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

KRAKÓW	126
WIELICZKA	130
WADOWICE	132
ZAKOPANE	134
RABKA-ZDRÓJ	136
KRYNICA-ZDRÓJ	137

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

RZESZÓW	138
SANOK	142
ŁAŃCUT	143

Warszawa

Warszawa jest stolicą Polski oraz województwa mazowieckiego, a także głównym ośrodkiem życia publicznego w naszym kraju. Leży na Mazowszu, nad Wisłą. To największe polskie miasto pod względem liczby mieszkańców i powierzchni. W Pałacu Prezydenckim przy Krakowskim Przedmieściu mieszka prezydent RP – najważniejsza osoba w państwie. W Warszawie urzędują ministrowie stojący na czele ministerstw. Jest tu sejm i senat, a posłowie i senatorowie pracują nad ustawami regulującymi życie całego kraju. Stolica to także ważny ośrodek kulturalny. Swoje siedziby mają tu takie instytucje, jak Muzeum Narodowe i Opera Narodowa.

Powierzchnia:
517 km²

Liczba ludności:
1,7 mln

Prawa miejskie:
ok. 1300 r.

Wars i Sawa

Legendarnymi założycielami miasta byli rybak Wars i jego żona Sawa. Pewnego razu udzielili pomocy księciu, który zgubił się w nadwiślańskiej puszczy podczas polowania. Aby wynagrodzić swoich wybawicieli, książę podarował im okoliczne tereny, na

których wyrosło miasto. Według legendy jego nazwa pochodzi od imion Wars i Sawa.

Syrenka

Herb Warszawy upamiętnia legendarną Syrenkę, która dawno temu przypłynęła

Pomnik Syreny na Starym Mieście w Warszawie

*Pałac Prezydencki
w Warszawie*

tutaj Wisłę i zamieszkała, zachwycona urodą miejsca. Kiedy chciwy kupiec uwięził ją podstępem, by za pieniądze pokazywać na jarmarkach, pewien młody rybak pokrzyżował mu plany, uwalniając piękną pół kobietę, pół rybę. Ta w rewanżu obiecała chronić miasto przed niebezpieczeństwami. Najsłynniejsze pomniki Syrenki stoją na Starym Mieście i nad Wisłą.

Stolica

Warszawa jest stolicą Polski od 1596 roku (jest to symboliczna data przeniesienia stolicy do Warszawy). Już wcześniej była ona bardzo ważnym miastem. Odbływały się tutaj posiedzenia najważniejszych organów władzy państwowej – sejmów walnych. Wybierano tu także polskich królów. Pod koniec XVI wieku król Zygmunt III Waza zdecydował o przeniesieniu stolicy z Krakowa do Warszawy. Wpływ na to miało

*Kolumna Zygmunta III
Wazy w Warszawie*

*Muzeum
Powstania Warszawskiego
w Warszawie.
Sala Małego Powstańca*

przede wszystkim jej korzystne położenie w centralnej części Korony, w skład której wchodziły wówczas Polska i Litwa.

od 1644 roku, a ufundował ją król Władysław IV. Był to pierwszy w Warszawie pomnik wystawiony osobie świeckiej.

Kolumna Zygmunta

Stołeczna kolumna Zygmunta upamiętnia Zygmunta III Wazę – króla, który w 1596 roku przeniósł stolicę z Krakowa do Warszawy. Kolumna stoi na placu Zamkowym

Zamek Królewski

Dzieje Zamku Królewskiego sięgają XIII wieku. W tamtym czasie wyglądał zupełnie inaczej niż dziś. Był znacznie mniejszy i utrzymany w stylu gotyckim. Obecny wygląd zawdzięcza wielu przebudowom. W czasie powstania warszawskiego zamek został całkowicie zniszczony. Jego odbudowę zakończono w 1974 roku.

*Zamek Królewski
w Warszawie*

Powstanie warszawskie

Pod koniec II wojny światowej w Warszawie wybuchło powstanie, którego celem było wyzwolenie stolicy spod okupacji niemieckiej i uniezależnienie się od Związku Radzieckiego. Niepodległościowy zryw zakończył się po dwóch miesiącach klęską. Straty powstańców były ogromne, a w geście odwetu hitlerowcy zburzyli znaczną część zabudowań miasta. O tamtych tragicznych dniach przypomina dziś Muzeum Powstania

Warszawskiego – jedna z najnowocześniejszych placówek muzealnych w Polsce.

Stare Miasto

Stare Miasto to najstarsza dzielnica Warszawy. Znajduje się tu wiele najpiękniejszych i najbardziej znanych stołecznych zabytków, jak np. Zamek Królewski, kolumna Zygmunta czy katedra św. Jana. W czasie II wojny światowej Stare Miasto zostało prawie całkowicie zrównane z ziemią. To, że dziś wygląda tak pięknie, to efekt pieczołowitej powojennej odbudowy.

Łazienki Królewskie

Łazienki Królewskie to najpiękniejszy park w Polsce. Powstał w XVIII wieku, a pośród uroczych alejek, stawów i łąk rozsiane są wspaniałe pałace i pałacyki. Jednym z najpopularniejszych jest pałac Na Wyspie. Nazwę zawdzięcza temu, że zbudowano go na małej wysepce. Popularnością dorównuje mu pomnik Chopina – sławnego polskiego kompozytora i pianisty. W ogrodzie botanicznym rośnie około 7 tysięcy gatunków różnych roślin.

Łazienki Królewskie
w Warszawie. Pałac
Na Wyspie

Wilanów

W Wilanowie znajduje się barokowy pałac otoczony ogromnym parkiem. Zarówno pałac, jak i park uważane są za arcydzieła. Powstanie tego zachwycającego obiektu zawdzięczamy królowi Janowi III Sobieskiemu, który pod koniec XVII wieku postanowił urządzić tu swoją wiejską rezydencję. W tamtym czasie Wilanów nie był jeszcze częścią Warszawy.

Wschodnia elewacja
pałacu w Wilanowie

Stacja metra Wilanowska
w Warszawie

Pałac Kultury i Nauki
w Warszawie

Krakowskie Przedmieście

Krakowskie Przedmieście to najpopularniejszy warszawski deptak. Stoi przy nim wiele znanych kościołów, kamienic i pałaców. Jedną z najnowszych atrakcji są tu kubiki Canaletta – szklane sześciany z zatopionymi reprodukcjami dzieł XVIII-wiecznego włoskiego malarza, który specjalizował się w miejskich pejzażach stolicy. Kubiki ustawione są w taki sposób, by warszawianie i turyści mogli porównać dawną perspektywę Traktu Królewskiego ze współczesnym widokiem.

Metro

Warszawa jest jedynym miastem w Polsce, w którym kursuje metro. Jego budowę rozpoczęto w 1983 roku. Warszawianie mogą korzystać z jednej linii ukończonej w całości i fragmentu drugiej, nad którą prace wciąż trwają. Metro to bardzo wygodny środek transportu miejskiego. Szybkie pociągi kursują co kilka minut, a na ich trasie nie ma żadnych korków.

Pałac Kultury i Nauki

Pałac Kultury i Nauki – jeden z symboli Warszawy – to najwyższy budynek w Polsce. Ma 44 piętra i 237 metrów wysokości. Na 30. piętrze (114 metrów) znajduje się taras widokowy, z którego można podziwiać panoramę stolicy. Pałac zbudowano w latach 1952–1955 jako „dar narodów radzieckich dla narodu polskiego”. W tamtych latach Polska była państwem uzależnionym od Związku Radzieckiego.

Centrum Nauki Kopernik

Centrum Nauki Kopernik to świetne miejsce dla małych badaczy i wszystkich ciekawych świata. Znajdujące się tutaj interaktywne ekspozycje przekonują, że nauka nie jest nudna. Czego tu nie ma! Iluzje optyczne, ludzkie zmysły, samodzielne wytwarzanie prądu elektrycznego, teatr robotów, klatka Faradaya. A na dachu – ogród z pięknym widokiem na Warszawę.

Robot w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie

Stadion Narodowy

Warszawski Stadion Narodowy to jeden z najnowocześniejszych obiektów sportowych w Polsce. Zbudowano go w latach 2008–2011 na mistrzostwa Europy w piłce

nożnej, które odbyły się w naszym kraju w 2012 roku. Z daleka zwraca uwagę fasada stadionu, utrzymana w polskich barwach narodowych. Stadion może pomieścić prawie 73 tysiące osób.

Stadion Narodowy w Warszawie

Płock

Leżący na Mazowszu Płock to bardzo stare miasto, posiadające długą i bogatą historię. W dawnych czasach rezydowali tu mazowieccy książęta i biskupi.

Dziś słynie z największego w Polsce zakładu petrochemicznego, który zajmuje się przetwórstwem ropy naftowej – wytwarza m.in. benzynę.

Powierzchnia:
88 km²

Liczba ludności:
123 tys.

Prawa miejskie:
1237 r.

Wzgórze Tumskie

Najcenniejsze zabytki Płocka znajdują się na Wzgórzu Tumskim, które wznosi się wysoko nad brzegiem Wisły. Jeszcze przed przyjęciem chrześcijaństwa wykorzystywano je jako miejsce kultu. Dziś podziwiać tu można jedną z najstarszych polskich katedr, wzniesioną w XII wieku, oraz gotycki zamek z XIV wieku.

Zamek książąt mazowieckich w Płocku

Oryginalne Drzwi Płockie w Nowogrodzie Wielkim

Drzwi Płockie

Wyjątkową wartość historyczną i artystyczną mają wykonane w XII wieku drzwi do płockiej katedry. Są tak piękne i cenne, że jako jedne z nielicznych w naszym kraju mają swoją nazwę: Drzwi Płockie. To ogromna płaskorzeźba, na której przedstawiono sceny religijne oraz wizerunki osób, które przyczyniły się do ich powstania. Trzeba zaznaczyć, że oryginalne Drzwi Płockie pod koniec XIV lub na początku XV wieku trafiły do soboru św. Zofii w Nowogrodzie Wielkim na Rusi, a w katedrze płockiej od 1981 roku znajduje się ich wierna kopia.